

Indholdsfortegnelse

Indledning	1
Prøvespørgsmål.....	1
Afgrænsning/metode.....	1
Hvad er motorik.....	2
Barnets udvikling 3 – 4 år.....	2
Barnets udvikling 4 – 5 år.....	3
Barnets udvikling 5 – 6 år.....	3
Sansemotorisk udvikling de 7 sanser.....	3
Hvad er sanseintegration:.....	4
Selvværd	4
Selvtillid.....	4
Selvfølelse.....	5
Den onde motoriske cirkel.....	5
Hvordan kan pædagogen styrke barnets selvværd gennem motorik.....	6
Pædagogens rolle	7
Konklusion.....	7
Litteraturliste.....	9

Indledning

Vi har i vores synopsis, valgt at beskæftige os med motoriske udvikling, samt vores pædagogiske rolle. Vi mener, at vi som pædagoger skal besidde en grundlæggende viden om børns motoriske udvikling. Det er vigtigt at have denne viden for at støtte omkring børns motoriske udvikling i det daglige arbejde i institutionerne. Barnets motoriske udvikling har stor betydning for barnets generelle trivsel. En god motorik giver selvværd og mod. Er barnet sikkert i sine kropsbevægelser, har det let ved at lege, spille bold, løbe, cykel m.m. og oplever at have succes i legene. Succesen er med til at give barnet lyst til og mod på endnu flere udfoldelser og udfordringer, som igen styrker (sansning) motorikken.

Vi som pædagoger kan være med til at udvikle/understøtte barnets selvværd, ved at være opmærksomme på barnets færdigheder, når vi sætter aktiviteter i gang. Barnet skal kunne føle sig trygt, for at kunne udvikle sig motorisk, og skal ikke være bange for at udfolde sig. Vi mener, at selvværd kan udvikles, ved at være anerkendende over for det enkelte barn.

Nutidens børn forbruger i højere grad end tidligere tiden foran fjernsyn, computer, playstation osv. Frem for at være fysisk aktive og lege. Da vi læste om børns motoriske udvikling, har vi set hvor vigtigt der er, at vi som pædagoger har viden om dette emne samt støtter og styrker børnenes motoriske kompetencer

Vi ønsker med dette synopsis at tilegne os en viden omkring, hvordan vi som pædagoger bedst muligt kan tilrettelægge bevægelsesaktiviteter med børnene. Målet med denne opgave er, at vi får brugt nogle metoder og skabt en viden, som vi kan bruge i fremtiden.

Prøvespørgsmål

Med udgangspunkt og inspiration fra "Den gode cirkel" f.eks. fra "Ha´ med Motorikken" Koch 1997' ... ønskes en diskussion af hvilken betydning sansemotorikken har for børnehavebarnets selvværd og hvad det indebærer for pædagogens rolle.

Afgrænsning/metode

Vi vil med denne synopsis beskæftige os med børnehavebørn i alderen 3-6 år. Vi har valgt den aldersgruppe, fordi vi synes at det er vigtigt for børns sansemotorikken udvikling inden de starter i folkeskolen. Vi vil skrive om børns selvværdsudvikling igennem bevægelsesaktiviteter i

daginstitutionen. For at besvare vores prøvespørgsmål har vi valgt at læse forskellige faglitteratur om børns sans og grovmotorisk udvikling. Det er for at tilegne os en grundlæggende viden om, hvad relationen er mellem sanser og motorisk udvikling hos børn. Vi har brugt flere bøger, såsom ”hvad med motorikken” af Børge Koch” Inden for den praktiske del vil vi besøge en børnehave inden for normalt område, hvor vi vil udføre forskellige bevægelsaktiviteter. Desuden vil vi filme aktivitetens forløb, som dokumentation til vores projekt, samt vil vi reflektere over, hvordan vi har ageret i aktiviteten.

Vores formål er at sammenholde den teoretiske del af projektet med, hvordan det rent praktisk skal udføres i en børnehave. Dvs. at vi vil se teori i forhold til en praktisk udførelse, hvordan pædagogen kan støtte børn i deres udvikling i en social, fysisk og psykisk sammenhæng.

Hvad er motorik

Ordet motorik kommer efter det latinske ord ”motor” som betyder bevægelse.

”motorik; bevægelse; nervesystemets styring af vilkårlige muskelbevægelser: kroppens bevægeapparat; der skelnes mellem finmotorik og grov motorik.”¹

Grov motorik: betegner bevægelser af kroppens store led. Altså muskelbevægelse med store led, fx med arme, ben, hofte osv., grovmotoriske færdigheder kan være at trille, kravle, såsom hoppe, rulle, gå m.v.

Nu (neuro – motorik)

Ifølge Keld Fredens er ”Den neuromotoriske udvikling handler specielt om udviklingen af stabilitet eller balance og grundlæggende grovmotoriske bevægelser²”.

Neuromotorik er samspillet mellem nerve- og muskelsystemet, der sætter vores bevægelser i gang og styrer dem, og derfor er den fysiske del af motorikken.

Barnets udvikling 3 – 4 år

Barnet kan i den alder hoppe på et og to ben. I boldspil kan barnet f.eks. føre armen bag skulderen og kaste bolden, og kan gribe en stor bold men ikke en lille bold.

---

¹ Psykologisk pædagogisk opslagsbog s.138

² Bevægelse, musikalitet og rytme, Kjeld Fredens, s.68

Barnets udvikling 4 – 5 år

Barnet kan i den alder, hoppe, sjipte, sparke til bolden og er i stand til at hinke på et ben. Barnet kan kaste med rigtig kastebevægelse uden at standse op, men der er stadig intet vægtskift fra højere til venstre fod under kastningen, barnet prøver aktivt at gribe bolden.

Barnets udvikling 5 – 6 år

Barnet i den alder, kaste en bold med vægtoverføring fra højere til venstre fod og ramme med præcision og varieret styrke. Barnet kan tilpasse balance, bevægelse, cykle, springe, klatre op ad ribber og stige. Løbe mere sikkert og løbe gadedrenge.³

Sansemotorisk udvikling de 7 sanser

I følge Børge Koch hører motorisk og sanseudvikling tæt sammen, idet ingen af delene kan klare sig alene. ”Når der tales om børns motoriske udvikling, menes der hermed deres bevægelsesmæssige udvikling. Ofte tales der også om den sanse- motoriske udvikling, i det den motorisk udvikling er tæt knyttet til den sansmæssige udvikling.”⁴

Følgende vil vi forklare sanserne og deres udvikling af forskellige bevægelser.

Vi har 3 primitive sanser, der fortæller os om os selv, som udvikles først allerede i fosterstadiet.

Herunder vil vi fokusere på de tre primitive sanser for barnets motoriske udvikling:

Ubevist balancesans= Labyrintsans= Vestibulærsans: Er lokaliseret til det indre øre. Beskyttet af knogler som ligger her tre buegange, som er forbundet med hinanden og høreorganet. Organet registrerer hovedets bevægelser, stilling og tyngdekraft i forhold til kroppen. Fx kan barnet på 3-6 års alderen bruge denne sans ved at stå på et ben, hinke, cykle, stå og gå på line på kantsten.

Følesans = Taktilsans: Er knyttet til forskellige sanseceller i hud og slimhinder. Den registrerer berøring, smerte og temperatur. Nogle sanseceller er tættere placeret i nogle steder i kroppen end andre steder. Barnet bruger følesansen, når hun/han slår kolbøtter, kravler, ruller og bryder.

Derudover kan barnet stimulere følesansen ved at lege i vand og tumle.

Stillingssans = Kinæstesisans: Sidder i vores muskler, led og sener. Den registrerer musklernes og ledens stilling, spændthed og bevægelser. Denne sans er, sammen med følesansen, grundlag for udvikling af kropsbevidsthed. 3 – 6 årige barn bruger denne sans, når barnet løber gadedrenge - løb, svømmer, cykler, kaster en bold, kravler og klatrer op.

---

³ Motorik og sprog, Anne- Grethe Dahms, side 40-41

⁴ Hvad med motorikken? Børge Koch s.25

Ud over de primære sanser, har vi også nogle sekundære sanser; **Synssans, høresans, smagssans, og lugte sans**; der fortæller os om omverdenen.

Et nysgerrigt barn er et barn, der har lyst til at lære, samtidig trænes hjernen til bedre at kunne bearbejde sanser indtrykkene og det kaldes "sanseintegration som vi vil beskrive efterfølgende."⁵

Hvad er sanseintegration:

*"Nervesystem samordnede funktion ved enhver form for perception (opfattelse), virksomhed og indlæring."*⁶

Det betyder organisering af alle de sansepåvirkninger, som vi bliver udsat for dagligt. Samt organisering af alle informationer, der indløber fra sanseapparatet. Sanseintegration anses som et grundlag for indlæring og alle vores sansesystemer kommunikerer med hinanden. De første 7 år af vores levetid er hjernen først beskæftiget sig med at udvikle sanseintegration, kendskab af sig selv og til omverden.⁷

Selvværd:

"Barnet / den voksens følelse og oplevelse af at være værdsat som den man er og have ret til at være den, man er. Begrebet angår relationen til andre mennesker og udvikles derfor gennem andres ubetingede værdsættelse af personen, således som denne er – i modsætning til den betingede værdsættelse. "

Selvværd kan betragtes summen af vores selvfølelse og selvtillid, det vil sige et samlet billede af os selv om hvordan vi opfatter os.

Selvtillid:

"Handler om det, vi kan. Det er gode og dygtige eller dumme eller dårlig til – det, vi kan præstere."

Det vil sige at vores selvtillid bygger på troen på at vi kan noget og vi duer til noget.

---

⁵ Børns motoriske udvikling, Vanda Hundrup s. 09-10

⁶ Psykologisk pædagogisk ord af Mogens Hansen m.fl. Nordisk forlag 1998 s. 348

⁷ Sundheds fag, Jette Hyldig s. 126

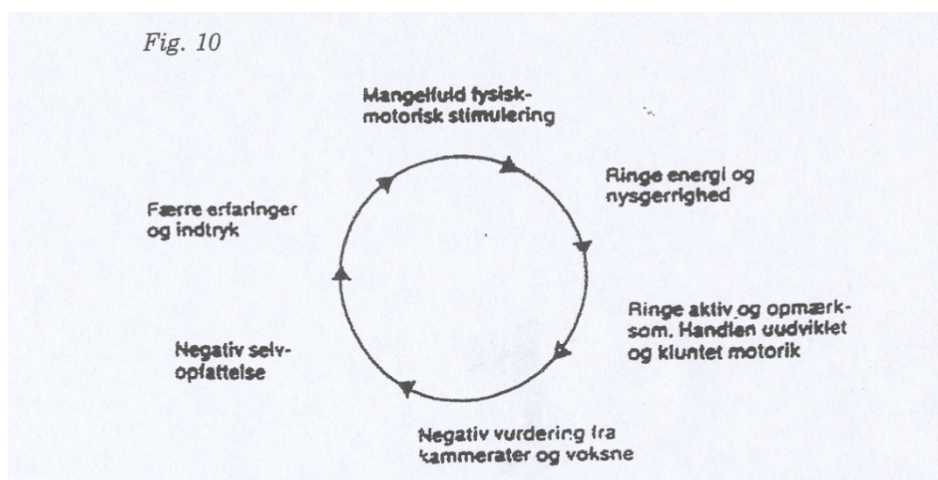
Selvfølelse:

”Handler om, hvor godt vi kender og selv og hvordan vi forholder os til det, vi ved. Pædagogen kan styrke barnets selvfølelse”⁸

Selvfølelse defineres således som måden vi oplever os selv på. Jesper Juul beskriver selvfølelse som en slags indre kerne altså vores viden om og oplevelse af, hvem vi er.

Den onde motoriske cirkel

Bevægelsesaktiviteter har stor betydning for børn. Det styrker og udvikler kroppen fysisk og motorik. Derudover har det betydning for barnets psykiske og sociale udvikling. Dette vil vi vise med ”den onde motoriske cirkel” i fig. 10, som viser, hvilke konsekvenser der er, hvis barnet befinder sig i den onde cirkel.

Når barnet kommer ind i ”den onde motoriske cirkel”, kan det være svært for det enkelte barn at komme ud af det, hvis det ikke bliver hjulpet af voksne omgivelser. Dette vil gå udover barnets motoriske færdigheder, d. v. s. barnet har færre erfaringer og indtryk.

Vi mener, at pædagogen spiller en vigtig rolle, når barnet befinder sig i den onde motoriske cirkel. Fordi det er pædagogen, der skal være opmærksom på barnets trivsel i institutionen. Gennem iagttagelse og erfaringer ved pædagogen, hvilke svage og stærke sider barnet har for at bruge barnets ressourcer til at styrke og støtte barnet for at komme ud af de vanskeligheder barnet har. Den onde motoriske cirkel indeholder de modsatte af den gode motoriske cirkel.(fig.12) Hvis barnet er i den gode motoriske cirkel, vil det sige, at barnet har mange motoriske færdigheder, mange erfaringer og er nysgerrig for at indgå og prøve forskellige aktiviteter.

⁸ Juul, Jesper Dit kompetente barn

Hvordan kan pædagogen styrke barnets selvværd gennem motorik?

Man kan styrke barnets selvværd ved at opnå viden ved at være iagttagende og opmærksom på børns færdigheder, kompetencer og selvværd igennem aktiviteterne. Man kan få indblik indenfor børns motoriske udvikling og se muligheder i forhold til, hvorledes han/hun kan udføre en aktivitet som støtter op omkring barnets motorik og selvværd.

Vi er blevet bekendt med, at barnet udvikler sit selvværd ved at blive værdsat, af andre børn eller voksne. Vi som pædagoger skal vide, at alle børn ikke er ens, derfor skal vi være anerkende over for det enkelte barn og støtte op omkring barnet.

Hvis aktiviteten er for svært i forhold til barnets færdighedsniveau, kan der opstå angst (kan risiker komme i en ond cirkel) og for en lav selvværd og en fornemmelse af ikke kunne udføre aktiviteten, men modsat hvis udfordringen er for enkelt, vil det være indholdsløs for de store børn, da der ikke vil være inspirerende, hvor barnet ikke ville kunne udfordre sig selv. På den måde vil barnet have svært ved at udvikle nye kompetencer, da det er vigtigt at tilpasse aktiviteterne efter børns udviklingsniveau.

Pædagogens rolle

I forhold til de inaktive børn, mener vi at det først og fremmest er vigtigt at vi påtager os et ansvar for, at de børn vi arbejder med får en aktiv hverdag i institutionen. Vi skal igennem iagttagelser, observationer og motoriske screeninger tilegne os en viden omkring det enkelte barn, og derigennem danne et overblik over barnets kompetencer og motivationsfaktorer.

Vi har et stort ansvar for, at børnene får mulighed for at lære med kroppen. Det kommer ikke bare af sig selv, vi skal tage aktivt del i det. Det handler om at skabe nogle rammer og aktiviteter der fanger børnenes opmærksomhed – både de aktive og inaktive - og derigennem motiverer børnene til at bevæge sig. Der er mange muligheder for aktiviteter, og de kræver ikke de store ressourcer, men blot nogle pædagoger der har en viden omkring bevægelse. Og samtidig er engagerede og har lyst til en aktiv hverdag, hvor bevægelse er i fokus.

Nogle gange skal vi gå foran og være rollemodellen der viser strategier eller muligheder, andre gange skal vi gå ved siden af og dele oplevelserne, være nærværende, undersøgende, nysgerrig, optaget sammen med børnene, og andre gange igen skal vi blot gå bagved og bakke op hvis nødvendigt.

Ud fra vores beskrivelse, som vi nævnte tidligere i opgaven omkring børns alder og færdigheder, kan vi se, at børns udvikling er forskellige.

Hvis barnet møder en voksen der er anerkendende ved at være lyttende og nærværende i sin relation, vil barnet føle sig forstået og respekteret, og derved opleve større selvværd.

Konklusion

Ud fra vores synopsis kan vi konkludere, at motorikken og bevægelsesaktiviteter er fundamental for børns udvikling, da børnene oplever sig selv og omverden gennem sanser og motorik. Vi kan konkludere, at man ikke kan udvikle børnenes motorik uden at udvikle og stimulere børnenes sanser der motorikken og sanserne er tæt forbundet sammen.

Derfor er det vigtigt, at vi som kommende pædagoger skal være opmærksom på, at børnene bevæger sig nok i løbet af dagen, ved fx at sætte forskellige aktiviteter i gang.

Ligeledes skal pædagogen være anerkendende, være iagttagende, og gode til at ændre forløbet undervejs, og pædagogen skal lave nogle didaktiske overvejelser før/under og efter. Det vil sige forløbet skal foregå på en måde, at barnet føler sig sikker på, at udfordringer er ikke for besværlige i forhold til barnets færdigheder og kapacitet. Hermed mener vi, at pædagogen skal opnå et flow oplevelse hos børn, hvor børnene har dybt indlevelse og koncentration under aktiviteten. Udover

disse egenskaber kan pædagogen udføre Hillerød modellen som er anvendelig i pædagogisk praksis, alt efter hvilket mål og formål man som pædagog har med aktiviteten. Vi mener, at igennem dette synopsis har vi fået en viden som vi kan bruge stort set alle steder indenfor pædagogarbejdet. Alle mennesker, både børn og voksne, har brug for at have et godt selvværd. Hvis man har et godt selvværd, har man lettere ved at begå sig socialt og også nemmere ved at få opbygget en selvtillid. De børn, som i dag, har svært ved at begå sig socialt og skabe relationer til andre, både til deres jævnaldrende men også til voksne, vil senere hen i livet blive ved med at have de svære vilkår.

Litteraturliste

Børge Koch

”Hvad med Motorikken?”

Kroghs Forlag A/S 1997

Lene Berthelsen & Helle Rasmussen

”Leg med dit barn”

Dafolo Forlag 1998

Anne – Grethe Dahms

”Motorik og sprog”

Borgen Forlag 1990

Helle Rønholt & Birger Peitersen

”Idrætsundervisning”

Hovedland Forlaget 2000

Vanda Hundrup

”Børns motoriske udvikling”

DGI's børneidrætsudvalg 1995

Mogens Hansen

Psykologisk pædagogisk ordbog

Nordisk Forlag 1998

Kjeld Fredens

”Bevægelse, musikalitet og rytme”,

Dahms Anne – Grethe & Jæger Ulla

Motorik og sprog

Jesper , Juul

”Dit kompetente barn”

Schønberg forlag 1997